

НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАМА «РІВНИЙ - РІВНОМУ»

для первинної ланки медичної допомоги

Проект програмного документа

Ключова формула програми

Сучасні професійні знання + підготовлена мережа фасилітаторів + вмотивована професійна робота + навчання безпосередньо у закладі + вимірюваний результат для команди і пацієнта.

Ініціатор та експертно-методична платформа: «Медатестація»

Координатор реалізації: Українська асоціація сімейної медицини

1. Статус і призначення Програми

Національна програма «Рівний - рівному» для первинної ланки медичної допомоги (далі - Програма) створює сталу систему регулярного взаємного професійного навчання безпосередньо у закладах первинної медичної допомоги. Програма об'єднує професійні асоціації, заклади ПМД, лікарів, медичних сестер, експертів, організаторів освітніх заходів, партнерів і донорів навколо спільної мети: максимально наблизити сучасні знання до робочого місця медичного працівника та швидше перетворювати їх на безпечну і якісну щоденну практику.

Платформа «Медатестація» виступає ініціатором та експертно-методичним середовищем Програми. Українська асоціація сімейної медицини забезпечує професійну координацію, розвиток мережі фасилітаторів, взаємодію із закладами ПМД та партнерами.

2. Проблема, яку вирішує Програма

Медичні працівники ПМД мають доступ до значної кількості освітніх заходів, однак між отриманням інформації та її сталим застосуванням у щоденній роботі зберігається розрив. Окремий семінар, конференція чи дистанційний захід передає знання, але зміна практики потребує повторення, професійного обговорення, підтримки колег і можливості навчатися у власному робочому середовищі.

- навчання часто має епізодичний характер і відбувається поза робочим місцем;
- у закладі не завжди є підготовлений професійний лідер, здатний організувати регулярне навчання колег;
- лікарі та медичні сестри мають значне основне навантаження, тому додаткова системна професійна робота потребує належного визнання і матеріального заохочення;
- клінічні й організаційні нововведення потребують не лише ознайомлення, а й обговорення їх застосування у реальних умовах конкретного закладу;
- для сталого розвитку колективу потрібна постійна внутрішня професійна взаємодія, а не лише участь працівників в окремих зовнішніх заходах.

3. Місія та стратегічна мета Програми

Місія : Створити в Україні сталу систему професійного розвитку первинної медичної допомоги, у якій лікарі та медичні сестри регулярно навчаються у колег, а сучасні доказові підходи максимально наближені до місця надання медичної допомоги та щоденної роботи команди.

Стратегічна мета : Сформувати загальноукраїнську мережу підготовлених фасилітаторів, систему стандартизованих навчальних модулів, методичного супроводу, цифрової підтримки, оцінювання результатів і справедливої мотивації учасників, придатну до послідовного поширення в усіх регіонах України.

Очікувані результати

- регулярні професійні групи безпосередньо у закладах ПМД;
- підготовлені та активні фасилітатори лікарського та сестринського напрямів;
- системне використання якісних навчальних модулів і клінічних випадків;
- швидше впровадження клінічних рекомендацій та командних практик;
- підвищення професійної впевненості, якості взаємодії у колективі та безпеки пацієнтів;
- формування сталої культури професійного розвитку в колективі;
- наближення безперервного професійного розвитку до реальних потреб лікаря, медичної сестри та закладу.

4. Два професійні напрямки Програми

Напрямок	Хто навчає кого	Основний зміст
Лікарський	підготовлений сімейний лікар → сімейні лікарі	клінічні рішення; маршрут пацієнта; профілактика; спілкування з пацієнтом; БПР; якість і безпека допомоги
Сестринський	підготовлена медична сестра / медичний брат ПМД → сестринські команди	сестринські процеси; профілактика; прихильність до лікування; самоконтроль пацієнта; вакцинація; безпека; взаємодія в команді

Обидва напрямки є складовими однієї Програми, працюють за спільними організаційними та етичними принципами, але мають окремі професійні компетентності, навчальні модулі, методичне забезпечення і професійне управління.

5. Фасилітатор: роль і мотивація

Фасилітатор - не лектор і не контролер. Це підготовлений практик, який організовує навчання дорослих, веде професійне обговорення, працює з клінічними та організаційними випадками, допомагає застосовувати затверджені матеріали та підтримує розвиток професійної групи.

Регулярна фасилітація, наставництво, створення матеріалів, координація та необхідне документування є додатковою професійною роботою. Стала модель не може ґрунтуватися на постійному очікуванні безоплатної додаткової праці лікарів і медичних сестер.

Матеріальне заохочення поєднується з професійним визнанням, можливістю участі у розробленні навчальних матеріалів, роботі експертних груп, підготовці інших фасилітаторів і розвитку регіональної мережі.

6. Управління Програмою

Рівень	Основна функція
Правління / професійна асоціація	стратегія Програми, затвердження стандартів і ключових організаційних рішень
Платформа «Медатестація»	ініціювання розвитку Програми, експертно-методична підтримка, підготовка пропозицій щодо нових напрямів і цифрових рішень
Національна експертна рада	клінічна і методична політика, рецензування навчальних модулів, оцінювання професійних ризиків і конфліктів інтересів
Координаційний центр Програми	поточне управління, календар реалізації, взаємодія із закладами, організація навчання, звітність і цифрова підтримка
Рада партнерства і комплаєнсу	єдині правила партнерської взаємодії, попередня оцінка партнерських проєктів, відкритість інформації про підтримку
Регіональні координатори	супровід фасилітаторів, організація регіональних етапів, узагальнення результатів і потреб
Фасилітатори закладів	проведення професійних зустрічей, зворотний зв'язок, підтримка професійної спільноти
Заклади ПМД	час, приміщення та організаційні умови для регулярного професійного розвитку персоналу

7. Навчальний модуль: створення та складові

- визначення професійної потреби на основі клінічної або організаційної проблеми;
- формування авторської групи та декларування можливих конфліктів інтересів;
- розроблення на основі чинних клінічних настанов, доказів і нормативних вимог;
- рецензування та затвердження Національною експертною радою;
- підготовка комплекту для фасилітатора: клінічні випадки, алгоритми, запитання для обговорення, матеріали для учасника та інструменти оцінювання;
- випробування у професійних групах і збір зворотного зв'язку;
- періодичне оновлення відповідно до змін доказової бази, настанов і практичних потреб ПМД.

8. Ресурсне забезпечення та сталість Програми

Реалізація Програми потребує поєднання організаційних, кадрових, методичних, цифрових і фінансових ресурсів. Підтримка може надходити від професійних організацій, закладів охорони здоров'я, благодійних і міжнародних організацій, фармацевтичних компаній та інших партнерів у межах законодавства і єдиних правил Програми.

Детальні джерела, умови залучення коштів, порядок винагороди, звітності та вимоги до партнерських угод визначаються окремим документом «Партнерство та фінансова модель Національної програми "Рівний - рівному"».

9. Розвиток сестринського напрямку

Сестринський напрямок розвивається як повноцінна складова Програми з власними навчальними модулями, підготовкою фасилітаторів, системою професійного наставництва та оцінювання результатів.

Пріоритетними темами можуть бути профілактика, вакцинація, робота з прихильністю до лікування, навчання пацієнта самоконтролю, безпека процедур, організація сестринських процесів, комунікація з пацієнтом і командна взаємодія.

10. Партнерство

Програма відкрита до співпраці з державними органами, закладами охорони здоров'я, професійними асоціаціями, закладами освіти, міжнародними та благодійними організаціями, фармацевтичними компаніями, технологічними та іншими партнерами.

Партнерство спрямовується на розвиток професійної системи ПМД: підготовку фасилітаторів, створення й оновлення навчальних модулів, розвиток цифрової підтримки, проведення місцевих і регіональних етапів, оцінювання результатів та поширення успішних практик.

Правила партнерства є однаковими для всіх сторін і визначаються Програмою, Радою партнерства і комплаєнсу та окремими документами щодо партнерської і фінансової взаємодії.

11. Принципи відповідального партнерства

- професійний зміст навчання визначається експертними та авторськими групами Програми;
- можливі конфлікти інтересів декларуються і враховуються під час прийняття рішень;
- джерела партнерської підтримки відкрито зазначаються у передбачених Програмою випадках;
- правила партнерської взаємодії є єдиними для всіх партнерів;
- передавання персональних або клінічних даних здійснюється лише за наявності належних правових підстав;
- партнерська підтримка не змінює професійної відповідальності медичного працівника перед пацієнтом.

12. Оцінювання результативності Програми

Рівень	Приклади показників
Мережа	кількість підготовлених та активних фасилітаторів; кількість закладів і регіонів; сталість професійних груп
Освітня діяльність	кількість професійних зустрічей; учасників; повторне використання модулів; завершені навчальні цикли
Якість	оцінка роботи фасилітатора; зворотний зв'язок; відповідність стандарту; актуальність матеріалів
Навчальний результат	зміна знань, професійної впевненості та здатності застосовувати алгоритми у практиці
Практичне впровадження	узагальнені процесні та організаційні показники за наявності належної методології і правових підстав

Рівень	Приклади показників
Суспільний результат	охоплення команд ПМД; доступність навчання на робочому місці; сталість професійного розвитку; вплив на якість і безпеку допомоги

13. Поширення Програми

Перша хвиля формується на базі закладів ПМСД м. Києва як практична модель, придатна до подальшого поширення в інших регіонах. Її завдання - підготувати фасилітаторів, запустити професійні групи, випробувати навчальні модулі, перевірити систему методичного супроводу, мотивації та оцінювання результатів.

Подальше поширення відбувається через повторне використання створеної мережі: новий навчальний модуль → методична підготовка фасилітаторів → місцеві професійні зустрічі → зворотний зв'язок → оновлення модуля → поширення успішної практики.

14. Формати партнерської участі

Формат партнерства	Можливий предмет підтримки
Системне партнерство	мережа фасилітаторів, методична та цифрова підтримка, розвиток системи оцінювання
Тематичне освітнє партнерство	навчальний напрям за конкретною проблемою здоров'я або професійною потребою
Регіональне партнерство	запуск і підтримка Програми в області, громаді або мережі закладів
Партнерство сестринського розвитку	сестринські навчальні модулі, підготовка фасилітаторів, командні практики
Технологічне та організаційне партнерство	цифрові сервіси, аналітика, навчальні матеріали, організаційна та логістична підтримка

15. Документи, необхідні для розвитку Програми

- Національна програма «Рівний - рівному»;
- Положення про мережу фасилітаторів;
- Стандарт первинної підготовки фасилітатора;
- Стандарт навчального модуля;
- Положення про лікарський і сестринський напрямки;
- Політика мотивації та професійного заохочення;
- Положення про Раду партнерства і комплаєнсу;
- Політика партнерства та фінансова модель Програми;
- Порядок декларування та врегулювання конфліктів інтересів;
- Регламент оцінювання результативності та захисту даних;
- Типові договори з партнером, фасилітатором, автором/експертом і закладом ПМД.

16. Принципи взаємної відповідальності учасників Програми

Стійкість Програми ґрунтується на чіткому розподілі ролей та взаємній відповідальності всіх учасників:

- медичний працівник отримує можливість системного професійного розвитку і належного визнання додаткової роботи та зберігає повну професійну відповідальність за власні клінічні рішення;
- заклад ПМД створює організаційні умови для професійного навчання команди та використовує Програму як інструмент розвитку персоналу і якості допомоги, а не адміністративного контролю;
- пацієнт є кінцевим отримувачем результату Програми через більш сучасну, узгоджену, безпечну та якісну медичну допомогу;
- партнери підтримують розвиток професійної системи й отримують передбачену Програмою інформацію про результати участі;
- професійна спільнота, експертні органи та координатори відповідають за якість методичних рішень, сталість мережі й послідовне вдосконалення Програми.

17. Очікуваний системний ефект

Національна програма «Рівний - рівному» має наблизити професійну освіту до лікаря і медичної сестри - безпосередньо до того місця, де щодня приймаються клінічні та організаційні рішення. Регулярне взаємне навчання у власному колективі дає можливість швидше обговорювати нові підходи, адаптувати їх до реальних умов роботи, підтримувати колег та формувати спільні стандарти професійної поведінки.

Для закладу це створює сталіший і професійно сильніший колектив: знання перестають бути особистим ресурсом окремого працівника і стають спільним ресурсом команди. Для системи ПМД це означає швидше поширення сучасних практик і зменшення нерівномірності професійного розвитку між закладами та регіонами.

Кінцевим результатом має бути не збільшення кількості освітніх заходів як таких, а стале підвищення якості первинної медичної допомоги, безпеки пацієнтів, узгодженості роботи команди та спроможності закладів постійно підтримувати професійний розвиток своїх працівників.